

Popis projektu

k žádosti o dotaci v rámci
Programu prevence kriminality a extremismu v roce 2010 - Úsvit

Název projektu: „***Romský mentor***“

Žadatel : **Statuární město Děčín**
Mírové náměstí 1175/5
406 38 Děčín 4

Zpracovala: *Mgr. Dagmar Doubravová*
Sdružení pro probaci a mediaci v justici

Popis výchozího stavu

Služba mentor je realizována Sdružením pro probaci a mediaci v justici, o.s., v úzké spolupráci s Probační a mediační službou ČR (PMS ČR). Určena je pro klienty PMS ČR, kteří se cítí být součástí romské menšiny, dostali se do konfliktu se zákonem a byl jim nebo jim může být uložen alternativní trest nebo opatření. Účelem služby je motivovat tyto klienty k úspěšnému vykonání uloženého alternativního trestu/opatření a snížit tak rizika recidivy a prohlubujícího se sociálního vyloučení. Služba Mentor napomáhá k efektivnější práci s výše zmíněnými klienty, k posílení jejich právního vědomí a schopnosti uvědomit si závažnost situace, ve které se nacházejí, a k získání dovednosti tuto situaci řešit.

Službu poskytuje **romský mentor**:

vyškolený laik, absolvent rekvalifikačního vzdělávacího kurzu Mentor v rozsahu 100 hodin akreditovaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. S klienty ho spojuje sounáležitost s romskou komunitou, jazyková a kulturní blízkost. Poskytuje klientovi praktickou pomoc a poradenství, působí jako prostředník mezi ním a justicí.

Hlavní činnosti mentora:

- motivace klientů k plnění povinností souvisejících s výkonem alternativních trestů a opatření,
- doprovázení klientů na schůzky s PMS ČR a na jednání s úřady,
- podpora a pomoc při hledání zaměstnání, rekvalifikace či jiného vzdělání,
- pomoc při vyplňování formulářů,
- návštěvy klientů v domácnostech,
- spolupráce s poskytovateli práce v rámci trestu obecně prospěšných prací,
- pomoc při hledání zdrojů v rodinách klientů,
- motivace klientů k náhradě škody,
- podpora při řešení zadluženosti a exekucí, hospodaření s penězi,
- pomoc PMS ČR při orientaci v romské komunitě.

Služba Mentor byla

- pilotně ověřena v letech 2004 – 2005 v Jihočeském a Středočeském kraji,
- rozšířena do krajů Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého v letech 2005–2008, kdy byl vypracován jednotný systém služby Mentor, aplikovatelný kdekoli na území České republiky,
- zavedena na území hl. města Prahy v letech 2006-2007 a ve druhé polovině r. 2008,
- aplikována na práci s ohroženými romskými rodinami a spolupráci s odděleními sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) v Jihočeském kraji v rámci pilotního projektu Posílení rodiny (2008-2010),
- díky projektu MV ČR Úsvit rozšířena v r. 2009 do Ústeckého kraje (Most - Chanov a Chomutov).

Do 31. 12. 2009 bylo

- vyškoleno 68 mentorů, z nichž cca 40 je nadále aktivních,
- kteří spolupracovali s 20 středisky PMS ČR a 3 OSPOD,
- poskytli službu celkem 686 klientům, z toho ve 326 případech byla intervence úspěšná,
- pracovali s 66 členy 15 ohrožených romských rodin, v případech 6 rodin byla intervence úspěšná,
- průměrná úspěšnost služby se v průběhu realizace pohybovala kolem 50%.

V červnu 2009 získalo SPJ za projekt Služba Mentor prestižní ocenění v soutěži inovativních projektů v oblasti trestní justice Crystal Scales of Justice, vyhlášené Evropskou komisí a Radou Evropy (z 35 evropských projektů byl vybrán mezi 4 nejlepší).

Cílová skupina

Klienti - osoby, které se cítí být součástí romské menšiny a dostaly se do konfliktu se zákonem (klienti Probační a mediační služby ČR, dále jen PMS ČR).

Především se jedná o:

- děti a mladistvé ve věku 15-18 let, kterým bylo nebo může být uloženo opatření,
- klienty starší 18 let, kterým byl nebo může být uložen alternativní trest.

Mentori – vyškolení zástupci romské komunity, kteří pracují s klienty.

Odborná veřejnost z oblasti trestní justice a sociálních služeb (zejména pracovníci PMS ČR, soudci, státní zástupci, sociální kurátoři a další odborníci pracující s klienty projektu) je cílovou skupinou v širším slova smyslu, na níž budou zaměřeny doprovodné PR aktivity.

Cíl projektu

Hlavním účelem služby Mentor je snížit rizika recidivy a sociálního vyloučení u osob, kterým byl uložen alternativní trest či opatření a které se hlásí k romské menšině.

Cílem je zvýšit pravděpodobnost, že tito klienti splní podmínky alternativního trestu nebo opatření a nebude jim uložen trest odnětí svobody. Služba Mentor napomůže k efektivnější práci s výše zmíněnými klienty, k posílení jejich právního vědomí a schopnosti uvědomit si závažnost situace, ve které se nacházejí, a k získání dovedností tuto situaci řešit.

Popis projektu

• Uživatelé, spolupracovníci

Služba Mentor je realizována v bezprostřední spolupráci s PMS ČR, která službu Mentor dlouhodobě hodnotí jako velmi podpůrnou a prospěšnou. Úloha PMS ČR spočívá především ve vytipování klientů a jejich předání mentorům a v průběžné spolupráci pracovníků PMS ČR s mentory při řešení případů. Pracovníci PMS ČR také zprostředkují informaci o zapojení klienta do služby Mentor zainteresovaným odborníkům (soudcům, státním zástupcům, sociálním kurátorům). V některých regionech a městech již orgány činné v trestním řízení postupně začínají využívat spolupráce s mentory, např. v předrozsudkové fázi, a to jak u mladistvých, tak u dospělých pachatelů. Mentori také přímo spolupracují například s poskytovateli práce v rámci výkonu trestu obecně prospěšných prací.

• Přínos

Vzhledem ke svému primárnímu zaměření na snižování rizika sociální exkluze a recidivy u příslušníků romské menšiny má služba Mentor pozitivní dopad v oblasti prevence kriminality a sociální integrace Romů.

Prostřednictvím terénní práce mentorů v romské komunitě se zvýší právní vědomí příslušníků této menšiny alepší informovanost o systému justice a způsobu řešení

trestné činnosti. Využití služby Mentor má vliv na celou komunitu, a to v podobě zvýšení důvěry ve státní instituce, zvýšení či udržení ekonomického standardu rodin klientů i ve zvýšení kvality rodinných sociálních vazeb. Při realizaci služby v minulosti se rovněž potvrdil předpoklad, že mentor v rámci své komunity může působit a velmi často působí jako pozitivní vzor, především pro děti a mladistvé.

• **Stručný popis, aktivity**

Jedná se o terénní práci mentorů s klienty. Mentor spolupracuje s max. 2-3 klienty najednou dlouhodobě a zároveň řeší jednorázové zakázky PMS ČR (např. dohledání adresy klienta). Časová dotace mentorovy práce je max. 150 hodin ročně, tj. cca 10–15 hodin měsíčně. Mentor je vyškolený laik, který je klientovi podporou a rádcem v jeho potřebách. S klienty ho spojuje sounáležitost s romskou komunitou, jazyková a kulturní blízkost. Romský mentor působí jako prostředník mezi klientem a justicí a během výkonu alternativního trestu klientovi poskytuje praktickou pomoc a poradenství. Mentor má přehled o možnostech v regionu (rekvalifikační kurzy, nabídka zaměstnání, poskytovatelé OPP). Při své práci je vázán mlčenlivostí. Mentor nesupluje práci pracovníka PMS ČR či jiného odborníka, který dal mentorovi k práci na případu podnět.

Hlavní činnosti mentora:

- motivace klientů k plnění povinností souvisejících s výkonem alternativních trestů a opatření,
- doprovázení klientů na schůzky s PMS ČR a na jednání s úřady,
- podpora a pomoc při hledání zaměstnání, rekvalifikace či jiného vzdělání,
- pomoc při vyplňování formulářů,
- návštěvy klientů v domácnostech,
- spolupráce s poskytovateli práce v rámci trestu obecně prospěšných prací,
- pomoc při hledání zdrojů v rodinách a sociálním okolí klientů,
- motivace klientů k náhradě škody,
- podpora při řešení zadluženosti a exekucí, hospodaření s penězi,
- pomoc PMS ČR při orientaci v romské komunitě.

Mentori absolvují vzdělávací kurz se zaměřením na základy trestního práva a rozvoj komunikačních dovedností v rozsahu 100 hodin (60 hodin teorie a 40 hodin praxe), zakončený zkouškou. Odborná způsobilost mentorů je dále prohloubena v rámci doplňujícího vzdělávání, jehož obsah je sestaven na základě objednávek mentorů, kteří reagují na konkrétní potřeby svých klientů (např. problematika dluhů a exekucí, drog, rozšíření právního minima a komunikačních dovedností).

Terénní práce mentorů je podpořena pravidelnou skupinovou supervizí realizovanou vyškolenými odborníky, supervizory (1x za měsíc). Supervizoři pořizují písemné zprávy ze supervizí na stanovený formulář.

Pracovníci PMS ČR každé dva měsíce hodnotí úspěšnost intervence mentora a přínos služby Mentor u jednotlivých klientů formou standardizované evidence, čímž umožňují sledovat a zvyšovat efektivitu realizace služby.

• **Finanční náklady**

Následující výčet finančních nákladů nutných k zajištění služby Mentor má sloužit jako podklad pro podrobné vyčíslení nákladů a vytvoření rozpočtu realizace služby.

Osobní náklady:

Mzdy osob podílejících se na realizaci služby Mentor. Jsou to:

- Členové realizačního týmu SPJ: vedoucí, koordinátor, administrátor (Kmenoví zaměstnanci SPJ, zaměstnaní v pracovním poměru. Výše platu a úvazku závisí na tom, v jakém rozsahu je služba Mentor realizována.).

- Supervizoři (Externisté z regionů, se kterými budto SPJ uzavírá DPČ, nebo se jedná o OSVČ, které své služby SPJ fakturují. Hodinová hrubá mzda činí 700,- Kč.).
- Lektori vzdělávacího kurzu + doplňujícího vzdělávání (Externí odborníci, zajišťující vyškolení mentorů v regionech. Jsou placeni stejným způsobem, jako supervizoři.).
- Mentoři (Externisté, se kterými SPJ po vyškolení uzavírá DPP. Hodinová hrubá mzda činí 130,- Kč.).

Cestovné

- Hrazení nákladů jízdného, stravného a ubytování pro supervizory, lektory , příp. členy realizačního týmu (Cesty na supervize, vzdělávací kurzy, kulaté stoly.).
- Hrazení jízdného pro mentory do výše ceny jízdného hromadné dopravy (Cesty na vzdělávací kurz, za klientem a na supervize. Nárok na jízdné vykazují mentoři vyplněným cestovním příkazem.).

Další náklady

- Pronájem prostor pro konání vzdělávacího kurzu + doplňujícího vzdělávání pro mentory, supervizí a kulatých stolů.
- Občerstvení pro účastníky vzdělávacího kurzu + doplňujícího vzdělávání, supervizí a kulatých stolů.
- Poštovné, telefony, internet (SPJ).
- Kancelářské potřeby (SPJ).
- Tisk a kopírování (výroba manuálů a pracovních sešitů pro vzdělávací kurz Mentor).

Podrobný rozpis nákladů na realizaci projektu je uveden v příloze.

Časový harmonogram projektu

Květen 2010 - podání žádosti o dotaci

Červen 2010 - jednání s potencionálními kandidáty na pozice romských mentorů

Červen 2010 - září 2010 - realizace projektu mentor

Prosinec 2010 - vyhodnocení projektu

Efektivita a dopady projektu

Zamýšleným efektem projektu je zvýšení počtu klientů probační a mediační služby, jimž byl uložen alternativní trest obecně prospěšných prací, a kteří si uložený trest odpracují a nebudou muset nastoupit trest odnětí svobody. Hodnotícím kritériem tak bude úspěšnost mentorů, jejichž úkolem je motivovat odsouzené k odpracování trestu. Vyhodnocení bude provedeno Sdružením pro probaci a mediaci v justici a děčínským střediskem Probační a mediační služby ČR v Děčíně.